

PROGRAMA DE LES SESSIONS RECUILL DE DINÀMIQUES 2017-2018

ÍNDEX DE CONTINGUTS

Índex de continguts

Programació inicial VCP.....	4
SESSIÓ 1: La participació i jo.....	5
Presentació i introducció.....	5
Presentació i coneixement del grup.....	5
Passar el riu.....	6
Ampolla al mig.....	7
Ordenar-se en cadires (o sense).....	7
Valoració de la primera sessió.....	8
SESSIÓ 2: La participació al centre.....	10
Joc de Rol: Simulació Consell Escolar.....	10
Descoberta de l'entorn!.....	12
SESSIÓ 3: La participació en l'entorn.....	13
Termòmetre.....	13
Propostes de millora de l'entorn.....	14
Tipus d'entitats.....	15
Si la tercera és la darrera de les sessions.....	16
Tancament del Projecte VCP.....	16
Valoració del Projecte VCP.....	16
SESSIÓ 4: Participem!.....	17
Presentació de la sessió.....	17
La tria de projectes d'aula.....	17
Propostes d'organització dels projectes.....	18
Tancament i valoració del Projecte VCP.....	18
ANNEX I: Rols de la Simulació del Consell Escolar.....	20
ANNEX II – Altres dinàmiques proposades en anys anteriors.....	22
Assemblea a l'institut i telèfon amb representants 30 min.....	30

Programació inicial VCP

SESSIÓ 1: La Participació i jo (l'alumne)	SESSIÓ 2: La participació al centre (amb estudiantils)	SESSIÓ 3: La participació en l'entorn/societat	SESSIÓ 4: Participem!
<p>Dinàmiques Presentació i introducció Presentació i coneixement del grup Passar riu, l'ampolla al mig, ordenar-se en cadires Valoració de la SESSIÓ I</p>	<p>Dinàmiques Joc de Rol: Consell Escolar (inclou: assemblea d'estudiants, estructura del CE i pluja d'idees sobre possibles transformacions i canvis) Reflexió</p>	<p>Dinàmiques Termòmetre Propostes de millora de l'entorn</p> <p><i>Tancament del projecte¹</i> <i>Valoració VCP²</i></p>	<p>Dinàmiques: Presentació de la sessió Tria de projectes d'aula Propostes d'organització dels projectes Tancament i valoració del projecte VCP</p>
<p>Continguts Què és la participació Què ens aporta (pertinença, reconeixement,...) Perquè ens serveix: Aconseguir objectius comuns difícils des d'un punt de vista individual La complexitat organitzativa: Calen actituds, aptituds, paciència,...</p>	<p>Continguts: Diagnosi de la participació a l'aula. Organització estudiantil dins del centre. Aptituds i problemes de la representativitat Facilitats i dificultats de les assemblees (inclou pluja d'idees de propostes per portar al Consell Escolar) Introducció de la proposta de realitzar un projecte: recull d'idees sobre coses del nostre centre que estan a l'abast de l'alumnat millorar.</p>	<p>Continguts: Quina incidència té la participació en la societat que vivim? (més democràcia a més participació, exemples reals,...) Les entitats com escola on aprendre i posar en pràctica la participació Descoberta afinitats de la resta de companys de classe Com s'organitza una activitat Introducció de la proposta de realitzar un projecte: recull d'idees sobre coses del nostre entorn que podem contribuir a millorar.</p>	<p>Continguts: Recuperació de les pluges d'idees inicials. Tria de la finalitat del projecte (necessitat a cobrir). Disseny i discussió del projecte que triï la classe</p>

Tots aquests continguts i dinàmiques es desenvolupen amb profunditat al recull de dinàmiques.

¹ Només pel cas de centres que desenvolupen el VCP en tres sessions

² Només pels cas de centres que desenvolupen el VCP en tres sessions i que que han demanat fer la valoració en el marc de les sessions del projecte.

SESSIÓ I: La participació i jo

Presentació i introducció	
	Temps: 5 minuts
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> • Presentar-vos i donar-vos a conèixer • Contextualitzar l'alumnat i proporcionar una visió global sobre allò que farem al llarg del Projecte
Desenvolupament	<ul style="list-style-type: none"> • Qui sou i de quina entitat veniu • En què consistirà el projecte que fareu durant les tres o quatre sessions.<ul style="list-style-type: none"> ◦ A nivell de continguts: Què és la participació des d'una àmplia perspectiva: què ens aporta, on podem participar,... ◦ A nivell de metodologia: Deixar clar que utilitzareu jocs, dinàmiques i debats com a metodologia d'aprenentatge. Hi ha poc temps per desenvolupar tot el contingut i la millor manera d'entendre la participació és posant-la en pràctica, ni que sigui de manera simbòlica. És important remarcar que cal que el grup mostri una actitud receptiva amb les activitats, per molt inversemblants que siguin. • Explicar la possibilitat de plantejar un projecte d'aula i de participar al Concurs de projectes • Recordar que tota la informació relacionada amb el projecte la podran trobar a www.sortimdelaula.cat i fent m'agrada al facebook/sortimdelaula.
Estratègies i consells:	És important que mostreu proximitat si bé també cal marcar uns límits i acordar de quina manera es desenvoluparan les sessions i com participarem, si aixecarem la mà o s'intervé respectant la resta...

Presentació i coneixement del grup	
	Temps: 10 min
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> • Trencar el gel • Conèixer l'alumnat per part de les dinamitzadors/es • Veure la dinàmica associativa-participativa del grup.
Desenvolupament	<ul style="list-style-type: none"> • Cada alumne s'haurà de presentar i dir alguna activitat en la que participi dins o fora de l'Institut. • Després també haurà de dir alguna activitat que en la que participi (o li agradaria participar) dins o fora de l'Institut i que cregui que repercuteix positivament a terceres persones.
Explicació	Aquesta dinàmica serveix per començar a veure davant de quin grup ens trobem. Quines són les seves inquietuds i si participen d'entitats o associacions.
Estratègies i consells:	És important que abans de començar la dinàmica l'equip de dinamització faci algun exemple perquè ho entenguin.

Passar el riu

Temps: 15 min

Objectius:

- Veure la necessitat de cooperar per assolir un objectiu
- Descobrir alguns dels avantatges de cooperar en grup
- Aprendre a consensuar una decisió entre un petit equip
- Comprendre part de la complexitat de l'organització col·lectiva

Desenvolupament

Es divideix la classe en grups de cinc o sis. Seguidament es reparteixen dos papers i mig (un doblegat) de diari a cada un dels grups. Se'ls col·loca en una punta de classe i es demana que **un per un**, vagin d'una punta de l'aula a l'altra i tornin sense tocar el terra, ni arrossegar el paper de diari, ni fer-lo malbé ja que l'hauran d'utilitzar la resta de companys/es. Un cop hagin arribat totes les persones de tots els grups farem repetir la mateixa acció però aquesta vegada amb tot el grup. És a dir, anar a l'altra punta de la classe i tornar sense que ningú del grup toqui el terra, no s'arrossequin els papers, o els facin malbé. Remarcar que es farà competitiu entre grups per tal de motivar-los però la competitivitat no té cap altra finalitat.

Material:

2 fulls i mig de diari per cada 5 persones. Un diari és més que suficient (a vegades el fan malbé)

Estratègies i consells:

Molt possiblement, alguns dels alumnes consideraran la dinàmica un xic infantil i potser s'arribaran a negar a realitzar-la. Per evitar que sigui molt generalitzat seria interessant que féssiu els grups vosaltres (mantenint equitat entre nois i noies).

De cara a la posterior reflexió:

Tot i tractar-se d'una dinàmica simple i senzilla, el fet de fer una mateixa acció, (per absurda que sigui) de forma més individual i de forma col·lectiva, servirà perquè a l'hora de fer la reflexió puguem treure'n suc.

Caldrà prestar atenció al temps que es triga a assolir la meta si es fa individualment o cooperant. Habitualment es triga més individualment però potser un dels grups, el que més ha trigat individualment resulta ser el més ràpid de forma col·lectiva.

Per tant, **durant la reflexió hauria d'aparèixer:**

- Amb el mateix nombre de material i de persones s'ha trigat menys quan ho hem fet a la vegada que quan ho ha fet cadascú pel seu compte. Creieu que fer les coses en grup és més útil?
- Com han aconseguit, els grups, millorar la marca de temps? Perquè? Aquest aspecte té a veure amb l'organització. Per tant, com s'han organitzat? Què els ha semblat més difícil?
- Independentment de si els resulta més fàcil o no fer les coses de forma conjunta, és important destacar allò que es percep des de les sensacions. Quina diferència de sensacions han tingut entre realitzar l'acció d'una manera o altra? Quina consideren que és més positiva? Si en una acció tan senzilla ja es pot començar a percebre més empatia entre companys i companyes, traslladem-ho a una participació col·lectiva més constant....

Ampolla al mig

Temps: 15 minuts

Objectiu:

- Aprendre a cooperar amb la resta a fi d'assolir un objectiu
- Descobrir alguns dels avantatges de cooperar en grup
- Aprendre a consensuar una decisió en petit equip
- Comprendre part de la complexitat de l'organització col·lectiva

Desenvolupament

Es divideix la classe en grups de cinc o sis persones. Es marca una línia i es deixa un objecte al terra a una distància aproximada de 2 metres. L'objectiu és que cada grup aconsegueixi agafar l'objecte sense que ningú passi la línia (trepitjant el terra, s'entén). La forma de solucionar el problema és que facin una cadena entre totes les persones de grup, la última del qual es col·loqui sobre la línia que inicia la distància amb l'objecte. La idea és que formin un vano i aquesta persona, sense sobre passar la línia pugui anar baixant cap el terra sense trepitjar-lo, de tal manera que aconseguirà agafar l'objecte.

Material:

Objectes, un per cada grup (poden ser objectes que estiguin ja a l'aula)

Estratègies i consells:

Seria convenient que us repartiu el control dels grups entre les persones de l'equip de dinamització. Cal fomentar que hi hagi debat a cada grup per tal de decidir com duen a terme aquesta la missió encomanada. Deixeu que ho intentin i s'equivoquin les vegades que cregueu oportunes i si arriba el cas, doneu-los la solució. Procureu que l'objecte que utilitzin no sigui punxant i que no actuïn de forma excessivament entusiasta, es podrien fer mal...

De cara a la posterior reflexió:

El més rellevant és haver pogut assolir un objectiu que de forma individual seria impossible. També pot ser interessant veure com han arribat a la solució, quines propostes hi ha hagut pel camí, per començar a incidir en el procés de presa de decisions,.. És important constatar si durant aquesta activitat s'ha generat complicitat amb la resta de companys/es del grup a fi de remarcar la importància que pot tenir el fet de sentir-se part d'un col·lectiu.

Ordenar-se en cadires (o sense)

Temps: 15 min

Objectiu:

- Aprendre a cooperar amb la resta a fi d'assolir un objectiu
- Copsar que les mancances amb la forma de transmetre els missatges generen dificultats a l'hora de cooperar
- Comprendre part de la complexitat de l'organització col·lectiva

Desenvolupament

Es faran dos grups i si el professorat ho permet (cal preguntar-ho abans) pujaran sobre un cercle de cadires; sinó, faran un cercle. Sempre és millor pujar a les cadires perquè es produeix més contacte entre ells/es. Aleshores es dirà a tots dos grups que s'hauran d'ordenar per ordre alfabètic (del seu nom) sense que ningú toqui el terra. No cal que indicar el punt d'inici, cada grup s'organitza autònomament.

Seguidament, repetirem el mateix procediment però enlloc de d'ordenar-se pel seu nom, ho faran alfabèticament amb el nom de la seva mare. Aquesta vegada però, s'afegirà una dificultat, **no es podrà parlar ni moure la boca.**

En tercer lloc se'ls demanarà que escullin (poseu 30 segons perquè la cosa no s'allargui massa) el

nom d'un indret on els agradaria anar i que s'ordenin, però aquesta vegada no és obligatori que ho facin alfabèticament. Ho podran fer segons el criteri que trobin oportú. Aquesta vegada, **només poden parlar amb els dos individus del seu voltant**. Per tant hauran d'escoltar-se ordenadament i decidir quin és el criteri. **Important que compleixin aquesta norma!** Per fer-ho, més val **dir la norma primer i després el criteri d'ordenació**. El més fàcil serà que se segueixin ordenant alfabèticament en funció del nom de l'indret, ja que triar un altre criteri parlant només amb els dos dels voltant pot resultar complicat. Ara bé, també haurien pogut triar ordenar els indrets en funció de la inicial del nom de la mare de cada participant que proposa l'indret (que és com estaran col·locats en aquell moment) i d'aquesta manera, no els hauria fet falta canviar de lloc.

L'objectiu de fer dos grups i crear competitivitat entre ells no té altra finalitat que motivar la seva participació car els estarem fent fer coses aparentment bastant absurdes. Si ho preferiu, també podeu fer un sol grup i que competeixin contra-rellotge (5 minuts per ordenar-vos, el rècord d'ordenament alfabètic d'un grup participant al VCP! És de X, a veure quan trigueu?,...).

Material:

Cadires (si es permet, cal demanar permís)

Estratègies i consells:

Que cada un dels membres de l'equip de dinamització controli que cada grup està seguint les regles en cada una de les diferents rondes.

De cara a la posterior reflexió:

Aquesta activitat a diferència de la de l'ampolla al mig (veure pàgina anterior), s'enfoca més al treball de la complexitat a nivell organitzatiu:

- Decidir en quina direcció, de quina manera i en quin ordre s'aniran col·locant per acabar correctament ordenats/des. De quina manera s'ha decidit? S'ha consensuat ràpidament? Qui i com ha pres aquesta decisió? La resta de persones hi han estat d'acord? Perquè?
- Quina de les rondes els ha estat més complicada de realitzar? Perquè?
- Lo lògic seria que la ronda en què només podien parlar amb les persones del costat fos la més complicada...
  - Què creieu que ha influït més, la dificultat que alguna persona liderés el tema o bé la dificultat de posar en comú una decisió?
  - Hauríeu anat molt més ràpid si haguéssiu pogut decidir el criteri de forma conjunta?
  - Perquè us ha costat menys que quan no heu pogut parlar? Existia algun tipus de codi? Perquè ha funcionat aquest codi improvisat?

D'altra banda, també és important constatar si durant aquesta activitat també s'han generat complicitat amb la resta de companys/es del grup a fi de remarcar la importància per a les relacions personals que pot tenir el fet de sentir-se part d'un col·lectiu. Òbviament, si l'activitat s'ha pogut realitzar sobre les cadires, aquesta sensació serà més accentuada pel simple fet del contacte personal.

Valoració de la primera sessió

Temps: 15 min

Objectius:

- Ordenar i clarificar els conceptes treballats durant la primera sessió

Desenvolupament:

Aquesta dinàmica la podeu fer oral o per escrit depenent de com hàgiu vist el grup. Bàsicament consisteix en fer un seguit de preguntes als alumnes per tal que extreguin les seves pròpies conclusions, a la vegada que aprofitem per ordenar els conceptes treballats. **La podeu fer després de cada dinàmica o al final de la sessió** (intenteu calcular bé el temps, les reflexions

són molt importants per evitar que sembli que venim a jugar i prou).

Reflexions:

Abans de començar qualsevol reflexió, sobretot si es tracta d'un grup "potent", cal deixar clar que estem fent un projecte de només tres o quatre hores, que les activitats són limitades al temps i al fet de no tenir coneixement del grup i que moltes de les coses que estan treballant, segurament, ja les coneixen. A més a més, s'ha de deixar clar que exemplificar una cosa tan complexa com la participació amb tan poques dinàmiques resulta força complicat, i que a l'hora de la veritat, tan les dificultats com els aspectes positius que se'n desprenen són molt més accentuades.

SESSIÓ 2: La participació al centre

ALERTA! Aquesta dinàmica requereix de dos espais.

Un cop entreu a la classe, i abans de posar-vos a fer dinàmiques, seria convenient que féssiu una petita presentació de la nova persona que us acompanyarà durant aquesta sessió. Explicar bàsicament de quina entitat prové, sense deixar de destacar la resta de sindicats que també participen del projecte i explicar que en aquesta sessió es treballarà bàsicament la participació dins dels centres educatius. Explicar que si al final de la sessió queda temps, es pot destinar una estona a respondre dubtes que sorgeixin a l'alumnat, tot i que l'ideal seria que sorgissin amb les pròpies dinàmiques.

Joc de Rol: Simulació Consell Escolar

Temps: 60 minuts

Objectius:

- Donar a conèixer les associacions d'estudiants i altres recursos per vehicular la participació estudiantil
- Reflexionar sobre les virtuts i les mancances de l'actual sistema de participació del centre
- Adquirir competències assembleàries amb el grup a través de l'experiència

Desenvolupament (5min)

S'explica que tota la sessió constarà d'una sola dinàmica que té diferents parts. Abans de començar cal fer dos grups: un d'ells es quedarà al lloc on estigueu (ja sigui l'aula o alguna altra zona) i l'altre s'haurà de desplaçar a un altre lloc (prèviament assignat pel professorat). És important que cap grup es quedi sol, cadascuna de les persones dinamitzadores es pot quedar amb un grup i la persona d'estudiantils pot anar donant suport a ambdós, així com dirigint la dinàmica. Tracteu de fer grups de manera aleatòria (1, 2, 1, 2, etc.), per tal que l'alumnat no creï un grup massa cohesionat, per exemple, i que sigui difícil de gestionar. Un cop els dos grups estan dividits, se'ls hi explica el següent pas:

PART I - Assemblea d'Estudiants (15min)

Cada grup és una Assemblea d'Estudiants. Cal explicar el **funcionament d'una assemblea**, ja que potser no n'han fet mai cap. Depèn de com sigui el grup podeu deixar que proposin les regles d'una assemblea o explicar-les vosaltres. Per exemple:

- Totes les aportacions són igual d'importantes, ja que cadascú en sap més d'unes coses o d'altres i han tingut diferents experiències, i totes són igual de vàlides.
- Tothom té dret a parlar i a no ser interrompuda. La dinamitzadora farà de moderadora, tot donant els torns de paraula i assegurant que s'escolti a tothom.
- El respecte és la manera en com ens hem de relacionar. Si algú falta al respecte, tota l'assemblea és responsable de donar una resposta perquè aquesta actitud pari, ja que es parteix de la idea que *si no fas res per aturar-ho, ets part del problema*. El benestar de totes les persones es responsabilitat col·lectiva.
- Permetre espai per a que tothom parli. Sovint hi ha persones que es senten més empoderades per parlar en públic que altres, però això no vol dir que aquestes no tinguin res a dir. Una tècnica és demanar a tothom que abans de parlar continui mentalment fins a 3. Aquests 3 segons forcen un silenci que permet que a les persones que els hi costa més demanar el torn de paraula s'envalentonin a fer-ho.

S'explica que les persones de l'assemblea s'han reunit amb l'**objectiu de fer una proposta de canvi que millori l'institut**.

Per fer-ho, poden demanar el torn de paraula per anar dient propostes. La dinamitzadora, o

alguna persona voluntària, les haurà d'anar anotant en un paper DIN-A3. Quan hagin acabat han de **triar una proposta**. S'explica que per fer la triar s'ha de buscar el **consens**, i s'explica la seva definició:

El **consens** és un mètode pel qual un grup acorda una decisió. Això no vol dir que totes les persones que integren el grup hi estiguin d'acord, però sí que significa que totes les persones hi han donat consentiment i que consideren que, davant de les circumstàncies i de la posició de la resta de persones del grup, és la decisió més adequada.

Si no s'aconsegueix el consens, i com a última opció si el temps se'ns tira a sobre, es pot recórrer a una votació per **majoria simple**: més vots a favor que en contra.

El consens es considera la millor opció per a prendre decisions, ja que assegura que tothom està a favor d'allò acordat. En canvi, quan es fa una votació hi ha un grup de gent que està en desacord d'allò decidit, i tot i que hauran d'acatar el resultat probablement no s'hi sentiran representades.

PART 2 - Repartiment dels rols (5 min)

Un cop s'han fet les propostes s'explica a les participants que es necessita a dues persones voluntàries per a que representin l'assemblea. El seu rol serà simular ser Conselleres Escolars. La seva tasca serà anar a l'altre grup a presentar i defensar la seva proposta. El grup al que vagin simularà una reunió del Consell Escolar. D'altra banda, les persones que es queden a la sala rebran a dues representants de l'altre grup, és a dir, de l'altra assemblea. I també simularan una reunió del Consell Escolar.

S'explica que cada persona de les que es queda a la sala, simulant la reunió del Consell Escolar, tindrà un rol concret que repartirà la dinamitzadora a l'atzar. *[Els rols es troben definits a l'annex I].*

PART 3 - Simulació del Consell Escolar (20min)

Quan arriben les representants de l'altra assemblea es fa una roda de presentació on es diu qui és cadascú. No s'han d'explicar les actituds! Només cal dir si es simula a una persona del professorat, a un familiar, etc. Es dur a terme la simulació, tenint en compte que no es necessari aconseguir que la proposta s'aprovi, ja que a cada assemblea passaran situacions diferents.

Evidentment, la simulació es tracta de que les persones representants de l'alumnat han de defensar la proposta escollida i la resta de membres del Consell Escolar han de respondre segons les consignes que indica en la definició del seu rol.

Un cop acaba la simulació, tothom torna a l'aula per a fer la de manera conjunta.

PART 4 - Reflexió (10min)

Dinàmica de la cadira calenta: S'explica que ara es valorarà què ha passat mitjançant una dinàmica. S'explica el seu funcionament:

- La dinamitzadora situa una cadira al centre i s'hi puja dempeus (si el professorat ho permet).
- La dinamitzadora dirà frases afirmatives. Si les participants hi estan molt d'acord amb el que ha dit, s'aproparan molt a la cadira. Si estan molt en contra, s'allunyan molt de la cadira. Si no ho tenen massa clar, es poden quedar ni molt aprop ni molt lluny. És com un baròmetre. La persona dinamitzadora donarà el torn a paraula a qui vulgui explicar perquè s'ha situat al lloc on estigui després de cada afirmació.
  - A la classe tenim una persona delegada (o més d'una).
  - Les persones delegades es troben i coordinen amb delegades d'altres classes.
  - Conec a les representants de l'alumnat al Consell Escolar.

- Les persones delegades es coordinen amb les persones conselleres.
- Les vostres propostes sempre arriben i s'escolten al Consell Escolar.
- Tenim assemblea d'estudiants.
- Crec que és important i necessari tenir una assemblea d'estudiants.
- Tinc interès en organitzar-me més i millor amb les meves companyes i companys per promoure propostes.

La dinamitzadora preguntarà si alguna de les participants vol compartir alguna reflexió amb el grup després de cada pregunta. Quan hi hagi persones situades als extrems (molt aprop o molt lluny) se'ls hi pot preguntar que per què estan allà -només si ho volen compartir, no s'ha de forçar a ningú-.

PART 5 - Presentació del material (5min)

A continuació es demana al grup que si encara tenen dubtes sobre com poden participar al centre, sobre quin és el funcionament del Consell Escolar, etc., poden dirigir-se al web *sortimdelaula.cat*. Allà trobaran una pestanya del projecte en la qual hi podran trobar tots els continguts per descarregar-se. Aquí trobaran un apartat concret anomenat «2ª sessió – Participació Estudiantil» on trobaran un material clar i visual amb tot el que cal saber sobre els Consells Escolars, les Associacions d'Estudiants, etc.

Si es disposa de projector, es preferible poder mostrar el web a l'aula per presentar el document. També s'ha d'explicar, i projectar-ho, que a l'apartat de «Recursos» del web trobaran fitxes on s'explica com organitzar una Assemblea d'Estudiants, etc.

Material

Els rols

Paper DIN-A3 o d'embalar (per escriure les propostes de cada «assemblea d'estudiants»)

Retoladors (per escriure les propostes)

Projector (si es disposa d'ell, per a projectar el web)

Estratègies i consells

Es important aprofitar la simulació de l'assemblea per donar pistes sobre com gestionar un grup: moderació dels torns de paraula, responsabilitat compartida per mantenir el respecte cap a tothom, presa de decisions, etc.

Cal tenir molt en comte que el joc de rol pot facilitar que algunes persones bloquegin la dinàmica, ja que poden usar l'actitud que ve donada pel rol per no permetre avançar al grup. Si això passa, és interessant fer constatar que també ens podem trobar amb aquesta realitat a la vida real. De totes maneres, cal vigilar i potser gestionar aquesta situació per a poder seguir amb la dinàmica.

De cara a la posterior reflexió

És important observar com ha estat el procés del grup: si han estat capaces d'arribar a un consens, si han aconseguit aprovar la proposta durant la simulació del Consell Escolar, etc. però sobretot centrant-se en les actituds que han tingut les alumnes..

Descoberta de l'entorn!

NOMÉS PER AQUELLS CENTRES EN QUE LES SESSIONS NO ES FACIN SEGUIDES

S'explica a l'alumnat que per la propera sessió ha de buscar pels carrers cartells on s'anunciiin activitats que es realitzin en el propi barri o districte, i a on posi qui ho organitza.

SESSIÓ 3: La participació en l'entorn

A l'hora de fer la presentació de la sessió, destacar bàsicament que en aquest cas treballareu conceptes com ara:

Quina incidència té la participació en la societat?

A on podem participar fora dels centres educatius? Descoberta del teixit associatiu del territori.

Identificació de necessitats de l'entorn

Termòmetre	
	Temps: 25 / 35 min
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Comprendre la importància de la participació en les societats democràtiques • Descobrir un ampli ventall de formes de participació • Entendre l'associacionisme com a escola de ciutadania • Seguir millorant les aptituds personals per tal d'assolir el consens • Descobrir el teixit associatiu del territori
Desenvolupament	<p>Aquesta dinàmica té dues parts; l'una dedicada a la participació en l'entorn des del punt de vista col·lectiu i l'altra més enfocada a la participació individual i al coneixement d'entitats del barri i districte en les quals es pot fer realitat això de "participar" (tot i que no són l'única manera de fer-ho).</p> <p>PART 1 (15 min)</p> <p>Aquesta dinàmica pot ser utilitzada per tractar molts temes diferents, però nosaltres la farem servir bàsicament per tractar els aspectes indicats en els objectius .</p> <p>Els dinamitzadors/es proposen una frase afirmativa que generi controvèrsia.</p> <p>Aleshores es traça una línia imaginària entremig dels dos pols més oposats: "hi estic completament d'acord" i "hi estic completament en desacord". L'alumnat s'haurà de situar en aquest mapa imaginari allà on cregui que es troba la seva posició. (Si estan d'acord però no amb el total del contingut se situarien prop de la línia central en el terreny del "completament d'acord").</p> <p>Quan tothom és a la seva posició es demana a una persona del "completament d'acord" i a una que estigui en "desacord" que expliquin els motius del seu posicionament i que diguin alguna cosa que modificarien de la frase per estar-hi més d'acord. Aleshores, amb la nova modificació es torna a fer un posicionament de tota la classe i es torna a repetir el procés.</p> <p><u>Proposta de frases per a treballar aquesta dinàmica:</u></p> <p><i>"Actualment vivim en una democràcia".</i></p> <p><i>"Les lleis actuals són un reflex dels interessos de la majoria de la societat"</i></p> <p><i>"La millor manera d'incidir en la societat és participant de les eleccions"</i></p> <p><i>"les lleis actuals s'ajustarien millor als interessos de la majoria si tothom participés més de les eleccions"</i></p> <p><i>"Les accions de la PAH no tenen cap tipus d'incidència política".</i></p> <p><i>"Les entitats juvenils no tenen tenen gaire incidència política"</i></p> <p>Seria interessant preguntar si participen d'algun tipus d'entitat i aleshores adaptar preguntes a la seva realitat. Per exemple:</p> <p><i>"Formar part d'un agrupament escolta o esplai no beneficia gens la democràcia"</i></p> <p><i>"Les mobilitzacions dels sindicats d'estudiants serveixen per revocar lleis educatives"</i></p> <p><i>"No posicionar-se també és prendre una posició"</i></p> <p>PART 2 (10 min)</p> <p>Seria molt interessant que totes les persones que participen d'una entitat poguessin donar l'opinió sobre el paper que creuen que té la seva entitat respecte la societat. Aleshores aprofitar aquest</p>

filó per donar a conèixer altres tipus d'entitats que no han sortit i adreçar-los al web: www.sortimdelaula.cat per conèixer més tipus d'entitats.

Per introduir aquesta segona part l'afirmació pot ser: *“jo participo d'alguna entitat del barri/districte”* i l'alumnat s'hagi de posicionar de manera que ja tinguem identificat qui participa i qui no i que ells mateixos puguin exposar què els aporta fer-ho i perquè ho troben útil (per ells o per la resta de la societat).

Si no participen de cap, podeu incidir en aquelles que creieu que poden ser d'interès per al grup.

Estratègies i consells

El paper de les persones de l'equip de dinamització és cabdal a l'hora de que funcionin aquest tipus de dinàmiques, cal incentivar en tot moment la participació dels alumnes i a la vegada hem d'estar pendents de reconduir les situacions cap a les reflexions que volem realitzar.

Cal potenciar que les persones que participen d'un col·lectiu expliquin perquè ho fan i què els aporta però s'ha d'anar en compte amb no fer “sentir malament” les persones que lliurement decideixen no participar d'un col·lectiu.

Variacions de la dinàmica

- Tapar els ulls als alumnes o fer-la amb els ulls tancats per evitar que tothom es posicioni seguint els passos, i per tant l'opinió, dels/les líders del grup.
- Si el grup és molt mogut o l'espai no permet desenvolupar la dinàmica amb normalitat també es pot fer servir de termòmetre la sabata (o qualsevol altre objecte que no sigui contundent). Cada alumne la tirarà més aprop o més lluny en funció del grau d'acord o desacord amb l'afirmació proposada.
- També es pot fer en cercle; com més al centre més d'acord.

Reflexió

La participació és un concepte molt ampli. El pot posar en pràctica cadascú en el seu medi més immediat de formes molt diverses.

La participació és un element clau per la democràcia però no només es mesura la democràcia per la participació en les eleccions. Cal que existeixi una ciutadania activa i compromesa que exerceixi control de les institucions. Les associacions, també les juvenils, són escoles de ciutadania perquè serveixen per adquirir aquestes actituds i aptituds compromeses amb l'entorn. D'associacions n'hi ha de molts tipus i no cal que tinguin incidència directa amb algun tipus de mobilització de caire polític per poder servir d'aprenentatge per l'adquisició de valors que ens faciliten viure en societat.

Propostes de millora de l'entorn

Temps: 20 / 25 min

Objectius

- Concebre l'entorn immediat com a espai per la millora
- Descobrir necessitats del barri/districte
- Elaborar propostes de millora constructives
- Seguir millorant les aptituds personals per tal d'assolir el consens
- Treballar l'argumentació

Desenvolupament

Es demana a l'alumnat si han trobat activitats que es desenvolupin en el barri (tal i com es va demanar en la sessió anterior). Els i les alumnes poden comentar les més interessants. La idea es fer notar que al barri passen coses i que les organitzen les pròpies persones que hi viuen. Aleshores es demana que cadascú, individualment, pensi en una cosa que falti al barri, que no agradi del que hi veiem o hi trobem; i en una cosa que li agradaria fer durant els seu temps lliure. Les idees poden anar des de sensacions fins a coses que es puguin tocar; al barri poden mancar des d'espais verds o papereres fins a persones somrients o pipi-cans...

Cadascú apunta en un paper aquesta necessitat, qüestió a millorar, cosa que troba a faltar. Aleshores es fan grups de tres. Cadascú explica la seva proposta. De les tres propostes -una de cadascú-, només en poden mantenir una. Cal que es posin d'acord i escullin la més prioritària d'entre les idees que han sorgit. Cada grup de tres s'ajunta amb un altre grup de tres i de les dues propostes que hi ha sobre la taula, només en poden escollir una. Retornem al gran grup i s'escriuen les propostes a la pissarra o al paper d'envelar. El títol es pot complementar amb un resum molt breu del contingut de la proposta. Segons quines siguin les propostes es pot anar orientant l'alumnat en un tipus d'entitats o a d'altres. Quan es fa el debat en gran grup es pot preguntar quines activitats havien dit que els agradaria fer durant el seu temps lliure i veure en quines associacions se'ls pot orientar anar.

Material

Paper i material perquè l'alumnat escrigui les propostes (bolígraf o llapis és indiferent)
 Paper d'envelar i retoladors o suport per poder escriure la pluja d'idees
 El llistat de categories d'entitats
 El llistat d'entitats juvenils del districte

Estratègies i consells

Es pot treballar amb el document del llistat encara que es pot parlar amb el professor per tal que li enviem per correu electrònic i si volen imprimir-ne més còpies puguin fer-ho.

Reflexions

Cal suposar que el tipus de propostes que faran podran relacionar-se més o menys directament amb algunes entitats que ja treballin per aquella causa o que potser no hi treballen directament però que podrien acollir una proposta com aquella. Podem suggerir que s'hi apuntin amb vistes de fer realitat aquesta proposta.

Tipus d'entitats

Temps: 20 / 25 min

Objectius

- Donar a conèixer les diferents tipologies d'entitats associatives

Desenvolupament

Si es disposa de projector, es pot entrar al web sortimdelaula.cat, ja que a l'apartat de «Recursos» hi ha penjada una infografia amb les diferents tipologies. Així, mentre s'expliquen es poden projectar. Si no hi ha projector, simplement s'expliquen, però és important mencionar que en aquell apartat del web ho podran trobar.

A continuació es descriuen algunes categories d'entitats.

- **Entitats socials:** persegueixen la igualtat de les persones. Lluiten contra les discriminacions per raons com ara l'origen, l'orientació sexual, la pobresa, el gènere...
- **Entitats sindicals:** treballen pel foment de l'ocupació jove de qualitat.
- **Entitats educatives:** ofereixen la possibilitat de participar en les activitats de dissabtes, excursions de cap de setmana i colònies o campaments.
- **Plataformes territorials:** coordinen les entitats juvenils als districtes de la ciutat
- **Entitats culturals:** realitzen projectes d'àmbit cultural o artístic.
- **Entitats internacionals o d'intercanvi:** desenvolupen camps de treball, projectes de cooperació o intercanvis entre joves d'orígens diversos.
- **Casals de Joves:** Espai de trobada entre joves. En aquests espais s'hi realitzen activitats

obertes o a preus reduïts i estan obertes a la participació de tothom.

- **Entitats estudiantils:** organitzacions o sindicats que inici deixen en la millora dels centres educatius i defensen els drets dels estudiants.
- **Organitzacions polítiques i assemblees de joves:** vehiculen les opcions polítiques de l'àmbit juvenil.

L'estona de dedicació a cada una de les activitats depèn de si el centre ha escollit fer quatre o tres sessions. Si fan tres sessions, el temps s'escurça perquè també cal afegir les activitats de *Tancament del Projecte VCP* i *Valoració del Projecte VCP* (veure a la pàgina següent).

Si la tercera és la darrera de les sessions

Tancament del Projecte VCP	
	Temps: 5 min
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Oferir un tancament coherent del projecte • Englobar el treball fet fins el moment i considerar-lo una llavor pel naixement de projectes.
Desenvolupament	<p>Es recuperen les pluges d'idees desenvolupades i es penjen a la pissarra o es posen visibles perquè tothom pugui adonar-se de quantes coses s'han arribat a dir al voltant de la participació; ja sigui des de l'òptica de la contribució a l'entorn o des de l'òptica de la satisfacció de necessitats personals o inquietuds individuals.</p> <p>Cal presentar aquestes pluges d'idees com un punt de partida de cara al naixement de nous projectes o a la canalització d'inquietuds personals.</p>
Material:	<p>La pluja d'idees de la segona sessió (dinàmica de les assemblees i el telèfon)</p> <p>La pluja d'idees d'aquesta tercera sessió (dinàmica de les Propostes de millora de l'entorn)</p>
Reflexió:	<p>Difícilment hi haurà temps a fer una reflexió col·lectiva però si hi és es pot fer una petita valoració en gran grup.</p>

Valoració del Projecte VCP	
	Temps: 10 min
<p>Aquesta activitat només en cas que el centre educatiu hagi explicitat que vol desenvolupar la valoració dins les sessions del projecte.</p>	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Recollir les opinions de les persones participants del projecte • Millorar aspectes del projecte i les sessions
Desenvolupament	<p>Cada centre educatiu ha escollit la modalitat com vol fer les valoracions i si les valoracions les volen fer dins les sessions del Projecte o un cop s'hagin acabat</p> <p>Aquest aspecte es comunicarà amb temps.</p> <p>Sigui com sigui la valoració de l'alumnat serà individual i pot ser en paper o en format electrònic.</p> <p>Aquest aspecte també se us especificarà i cada professor, en principi també en serà coneixedor.</p>
Reflexió:	<p>Difícilment hi haurà temps a fer una reflexió col·lectiva però si n'hi ha es pot fer una petita valoració en gran grup.</p>

SESSIÓ 4: Participem!

A l'hora de fer la presentació de la sessió, destacar bàsicament que en aquest cas es treballarà:
La concreció de les inquietuds del grup classe
L'organització i la planificació per assolir un mateix objectiu
La presa de decisions col·lectives

Presentació de la sessió	
	Temps: 5 min
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Oferir un enfocament global del treball fet fins ara • Considerar-lo una llavor pel naixement de projectes
Desenvolupament	<p>Es recuperen les pluges d'idees desenvolupades i es penjen a la pissarra o es posen visibles perquè tothom pugui adonar-se de quantes coses s'han arribat a dir al voltant de la participació; ja sigui des de l'òptica de la contribució a l'entorn o des de l'òptica de la satisfacció de necessitats personals o inquietuds individuals.</p> <p>Cal presentar aquestes pluges d'idees com un punt de partida de cara al naixement de nous projectes o a la canalització d'inquietuds personals.</p>
Material:	<p>La pluja d'idees de la segona sessió (dinàmica de les assemblees i el telèfon)</p> <p>La pluja d'idees d'aquesta tercera sessió (dinàmica de les Propostes de millora de l'entorn)</p>
Reflexió:	<p>Aquestes pluges d'idees recullen que hi ha moltes coses a fer, i fer-les només depèn de les persones. De tots i cadascú. És allò de ningú és imprescindible però cadascú és necessari. Que al centre educatiu s'hi desenvolupin projectes depèn de l'alumnat, del professorat, de les famílies... de tothom alhora. Si hi ha inquietuds és un espai idoni per organitzar-se col·lectivament. També ens podem organitzar com a grups fora del centre (per això es va facilitar la llista d'entitats). Cal reflexionar que ara ens centrarem en allò que el grup-classe pot fer o podria arribar a fer.</p>

La tria de projectes d'aula	
	Temps: 10 min
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> • Esbrinar quines de les propostes motiven més el grup classe • Crear consens al voltant d'algunes propostes
Desenvolupament	<p>Les pluges d'idees estan en un lloc visible de l'aula.</p> <p><u>Primer pas:</u> descartem idees (5-10min)</p> <p>Es reparteixen dos gomets a cadascú (de diferents colors en què un color representa allò que agrada i un altre color representa allò que no agrada).</p> <p>Cadascú pot posar dos gomets, un a una de les idees que no voldria fer per res del món i un altre a una de les idees per la qual tindria motivació.</p> <p>La idea és que es quedin entre 5 i 6 projectes i que es descartin aquelles idees que no tenen suport entre el grup. De totes les idees només es mantindran en peu aquelles que tinguin més de 4 vots. Cal reflexionar que no es tracta de votar la seva pròpia proposta sinó de votar aquella que creuen que és més viable de realitzar i que els pot omplir més de desenvolupar.</p>
Material:	

Dos tipus de gomets

Reflexió posterior:

Les preses de decisions són difícils però no impossibles. Es tracta que ningú s'enroqui i tothom aprengui a cedir una mica desenvolupant empatia cap a la resta i cap a les seves motivacions.

Propostes d'organització dels projectes

Temps: 30 min

Objectius

- Planificar la proposta de projecte
- Desenvolupar estratègies de consens
- Fomentar la creativitat
- Argumentar

Explicació

Pas 1: contextualització de l'activitat (5 min)

S'explica que a continuació es farà treball en petits grups per desenvolupar les propostes. Cada un dels petits grups tindrà assignat un dels projectes que hagi resultat de l'activitat de tria anterior.

Per tant hi haurà tants grups com projectes hagin resultat escollits en aquesta primera activitat de tria.

Es contextualitza el concurs de projectes: que es fa per motivar l'alumnat, que no és obligatori concursar, que es concursa amb la proposta i no pas amb l'execució (ja que el premi és justament per facilitar que s'executi).

Per fer tot això, caldrà que planifiquin el projecte seguint les fases pertinents. Per fer-ho, es pot projectar la infografia «Fases d'un projecte» que es troba al web sortimdelaula.cat a l'apartat de «Recursos». Les fases són les següents:

- Anàlisi de la realitat*
- Detecció de necessitats*
- Definició d'objectius
- Planificació de la intervenció
- Intervenció – posada en pràctica
- Avaluació

*Aquestes dues fases ja han estat treballades durant les sessions anteriors.

Pas 2: Elaboració de les propostes (15 min)

Cada grup fa una proposta de Projecte d'aula segons aquests criteris.

Pas 3: Presentació de les propostes: (10 min)

Cada petit grup presenta la seva proposta de forma sintètica (2 min per grup)

Estratègies i consells:

Com a dinamitzadors/es es recomana que pugueu passar pels petits grups per orientar-los en la tasca de complimentar els ítems. Cal que s'entengui que aquest és un primer treball incipient i que en cas que es volgués tirar endavant el projecte caldrà desenvolupar-ho molt més i concretar. Podeu portar impresos els ítems a completar per part de cada petit grup, cosa que facilitarà la feina a l'alumnat. Això ho podeu demanar al CJB i us ho facilitarem imprès.

Tancament i valoració del Projecte VCP

Temps: 10 min

Objectius

- Oferir un tancament coherent del projecte
- Englobar el treball fet fins el moment i considerar-lo una llavor pel naixement de

projectes.

- Valorar les sessions i el projecte en el seu conjunt
- Fer propostes de millor

Desenvolupament

Es fa un resum de la trajectòria desenvolupada al llarg de les sessions:

1. **SESSIÓ 1:** La participació i jo. Si cooperem, arribem més lluny que no pas si treballem individualment
2. **SESSIÓ 2:** La participació al centre educatiu. Mecanismes per a participar i pluja d'idees de qüestions que podem contribuir a canviar i millorar.
3. **SESSIÓ 3:** La participació en l'entorn. Importància de la participació com a motor per fer avançar la societat, coneixement d'associacions del barri/districte i pluja d'idees de qüestions de l'entorn que podem contribuir a canviar i millorar.
4. **SESSIÓ 4:** Participem. Propostes de projectes d'aula a realitzar com a grup classe i tancament global del projecte, entenent-lo com a una oportunitat per fer-nos adonar que la participació, la generació de propostes depenen de tots i cadascun dels membres del grup classe.

A continuació es fa la valoració global del projecte.

Cada centre educatiu ha escollit si la vol fer a l'aula en el marc de les sessions o si prefereix fer-la pel seu compte, sense els equips de dinamització. També cada centre escull si vol fer la valoració en paper o en format electrònic.

Totes aquestes informacions se us facilitaran amb temps.

ANNEX I: Rols de la Simulació del Consell Escolar

Director/a: Tal i com estan les coses, no estàs disposat/da a acceptar cap despesa econòmica, per mínima que sigui. Ara bé, t'agrada que l'alumnat faci activitats encaminades a dinamitzar la vida del centre.

Cap d'estudis: Ets una persona bastant autoritària i t'agrada que les coses es facin a la teva manera. Valores que hi hagi normes poc laxes per evitar situacions que puguin sortir de la normalitat. En general, no t'agrada que l'alumnat prengui la iniciativa.

Regidor/a o representant de l'Ajuntament: En general no ets massa partidari/a d'incidir en les decisions del centre a no ser que els temes que s'estiguin debatin siguin excessivament descabellats.

Professor/a 1: Després de diversos anys sense cobrar la paga extra de Nadal, per norma general, no veus massa bé qualsevol proposta que pugui generar algun tipus de despesa que pugui ser evitable.

Professor/a 2: Fa molts anys que participes en aquest espai i estàs cansat/da que sempre es facin les mateixes propostes i els debats siguin cíclics i repetits. En general ets més aviat negatiu/va i tens poca motivació per desgast...

Professor/a 3: Fa molts anys que participes en aquest espai i estàs cansat/da que sempre es facin les mateixes propostes i els debats siguin cíclics i repetits. En general ets més aviat negatiu/va i tens poca motivació per desgast...

Professor/a 4: Tens molta motivació i vols canviar el món. Penses que el fet que els alumnes participin és molt positiu.

Professor/a 5: Tens molta motivació i vols canviar el món. Penses que el fet que els alumnes participin és molt positiu.

Professor/a 6: Tens molta motivació i vols canviar el món. Penses que el fet que els alumnes participin és molt positiu.

Famílies 1: És la primera vegada que participes d'un espai col·lectiu i et costa entendre com es funciona i com s'organitza. Has volgut entrar al Consell Escolar per controlar el funcionament del centre perquè a casa no us refieu de res...

Famílies 2: De jove formaves part d'una associació d'estudiants i t'agradaria molt que en el centre on estudien els i les teves filles, l'alumnat s'organitzés i prengué iniciativa. Tot el suport a les iniciatives de l'alumnat.

Famílies 3: De jove formaves part d'una associació d'estudiants i t'agradaria molt que en el centre on estudien els i les teves filles, l'alumnat s'organitzés i prengué iniciativa. Tot el suport a les iniciatives de l'alumnat.

Famílies 4: És la primera vegada que participes d'un espai col·lectiu i et costa entendre com es funciona i com s'organitza. Has volgut entrar al Consell Escolar per controlar el funcionament del centre perquè a casa no us refieu de res...

Representant del Personal d'Administració i Serveis: Durant aquest darrers anys, les mesures d'austeritat han fet empitjorar les vostres condicions laborals. En general, consideres que s'ha de donar suport a les propostes tan de l'alumnat com del professorat perquè al cap i a la fi, són els vostres principals aliats a l'hora de defensar també els vostres drets.

Representant del Personal d'Administració i Serveis: Durant aquest darrers anys, les mesures d'austeritat han fet empitjorar les vostres condicions laborals. En general, consideres que s'ha de donar suport a les propostes tan de l'alumnat com del professorat perquè al cap i a la fi, són els vostres principals aliats a l'hora de defensar també els vostres drets.

Secretari/a del Centre (amb veu però sense vot): Tot i que no tens vot, intentaràs incidir en la presa de decisions tot el que puguis. Bàsicament miraràs de frenar totes les propostes que impliquin una despesa econòmica i que no vagin encaminades a fomentar "l'excel·lència educativa".

ANNEX II – Altres dinàmiques proposades en anys anteriors

A continuació s'ofereix un resum d'activitats que s'han desenvolupat en altres ocasions i que poden servir per a substituir algunes de les dinàmiques presentades a la programació inicial. Moltes d'elles estan relacionades amb els valors i la convivència i, canviant el context, poden seguir sent utilitzades com a mitjà per assolir els objectius proposats.

Dinàmiques de presentació

Presentació del company del costat	15 min
Objectius: <ul style="list-style-type: none"> • Trencar el gel • Fer sortir alguna de les actituds que volem treballar. • Conèixer l'alumnat per part de les dinamitzadors/es	
Desenvolupament <p>Cada alumne haurà de presentar l'alumne del seu costat, tot indicant-ne el seu nom, una qualitat, actitud positiva i una altra de negativa.</p> <p>Seria interessant començar a anotar aquests conceptes que vagin apareixent durant la dinàmica, aquestes actituds personals són les que més endavant acabaran condicionant la convivència</p>	
Explicació <p>Aquesta dinàmica serveix per començar a fer aparèixer valors i actituds, però seria interessant acompanyar-la d'una posterior dinàmica més reflexiva.</p>	
Estratègies i consells: <p>És important que quan acabem la dinàmica, fem una petita reflexió a través d'aquestes actituds, és interessant que els joves es quedin amb que les actituds personals de cada individu acabaran condicionant la relació global del grup. Nosaltres som, però no vivim aïllats.</p>	

Dinàmiques per treballar actituds i aptituds per fomentar el consens i el treball en equip

Dinàmica del dibuix	20min
Objectiu <ul style="list-style-type: none"> • Entendre la importància del diàleg com a eina bàsica per la participació	
Desenvolupament <p>El grup es divideix per parelles que es situen esquena contra esquena. Les formadores dibuixen la figura a la pissarra, de tal manera que els que dibuixen no la vegin.</p> <p>La persona que està veient el dibuix tractarà de dictar-li a la seva parella, que no pot mirar-lo, ni preguntar, ni fer cap soroll. Mentre duri l'exercici cap dels dos membres de la parella pot voltar el cap.</p> <p>Un cop s'acaba el temps es poden ensenyar els dibuixos, i es torna a començar canviant les regles. Al segon torn, es posen cara a cara, però el que dicta no pot fer gestos. El que dibuixa pot preguntar el que vulgui, però no pot veure el dibuix en qüestió.</p> <p>Es comparen els dibuixos realitzats, i el resultat final dels mateixos. Es planteja com s'han sentit només podent escoltar/dictar, sense poder interaccionar. També s'aprofundeix en com era la comunicació en cada dibuix, i com influencien altres formes de comunicació no verbal, com la mirada, l'expressió de la cara...</p>	

Estratègies i consells

Un cop acabem la dinàmica cal que expliquem què és el que volíem transmetre amb aquest joc: Comunicació no verbal. La importància que la informació es doni en totes dues direccions.

Variacions proposades

Enlloc de fer el dibuix els/les dinamitzadors/es també es pot fer de la següent manera:

Es porten un parell de dibuixos impresos en dos folis diferents i es demana que un alumne en dicti el primer seguint els passos descrits en el desenvolupament del joc. Seguidament un altre alumne descriurà el segon seguint els altres passos descrits en l'apartat anterior. (Aquesta variació serveix per evitar que els qui han de dibuixar la descripció girin el cap per copiar el dibuix de la pissarra).

Una altra variació és: seguint treballant per parelles, un fa el dibuix a l'instant i el dicta a la seva parella i després es fa el mateix procediment intercanviant els papers i canviant el mecanisme (podent preguntar). L'únic problema que pot sorgir és que el segon faci un dibuix encara més complex que el primer i sigui més difícil de dibuixar, de tal manera que no quedaria tan gràfic el que es vol transmetre amb la dinàmica.

Dibuix comunitari (proposada a la formació enlloc de l'anterior)

25 min

Objectius:

- Treballar les actituds
- Treballar la comunicació

Per parelles, cada parella te un paper i un llapis i se'ls diu que facin un dibuix lliure, tots dos agafant el llapis i sense parlar han de fer un dibuix i després firmar

Després es fa un canvi de parella i se'ls diu que facin una ratlla que divideixi el paper i que tinguin una conversa escrita. També han de firmar

Es torna a fer un canvi de parella. Es fa sortir a un de la parella a fora quedant a la sala només un de la parella. A un se li diu que sigui com sigui ha de dibuixar un elefant i a l'altre membre de la parella se'ls diu que han de dibuixar una casa.

Al final es posen tots els dibuixos a terra i es fa un petit debat de com ens hem sentit, de les relacions de poder, s'han sotmès, han col·laborat...

Consensem a l'Institut

25 min

Objectius:

- Treballar el consens
- Conèixer les diferents formes de participació en els instituts

Explicació:

Per fer aquesta dinàmica heu de fer servir el darrer document adjunt en aquest mateix dossier on hi trobareu les quatre situacions.

Es tracta de fer quatre grups dins de l'aula i repartir a cada un d'ells una de les situacions. Han de mirar de resoldre-les ordenant els passos coherents a seguir. Quan ho tinguin fet, es posaran les decisions preses per cada en comú amb la resta de la classe per tal de consensuar les decisions. Es tracta de generar una mica de debat a la vegada que descobreixen diferents formes de participació dins dels propis instituts. Vosaltres tindreu la resposta correcta de l'ordre preferent d'actuació.

Estratègies:

Si voleu, un cop feta la dinàmica podeu dir que ho transportin a un conflicte/problema real del seu propi institut i que siguin ells mateixos qui, a partir dels passos explicats en els exemples anteriors, decideixin el camí a seguir. Si no motiva a l'alumnat, i us sobra temps, podeu fer la dinàmica descrita a continuació. Sinó passeu a fer la dinàmica de valoració.

Objectius:

- Descobrir els nostres valors més positius, les nostres virtuts principals.
- Reconèixer els valors positius dels companys i companyes

Desenvolupament:

Es requereix als participants que, sense parlar amb ningú, escriguin en un full les característiques positives que més valoren de la seva personalitat. Com a mínim han d'anotar-ne 3.

Poden expressar-se en una paraula o frase. Els dinamitzadors/es també participen i estimulant el grup assegurant que tots tenen més de 5 virtuts.

A continuació, tots els participants es passegen per l'aula amb el seu paper sobre el pit i un feix de post it i un boli, amb un doble objectiu: si observen a la llista d'algun company alguna cosa que consideren una virtut de la seva pròpia personalitat, també poden incloure-la en la seva llista.

Si, per contra, consideren que el company ha oblidat algun valor positiu, poden escriure'l en un post it i enganxar-ho al lloc corresponent de la persona.

Es tracta, doncs, de completar la nostra llista i les dels altres.

Reflexions

Algunes preguntes que podem formular

Com us heu sentit? Ha estat difícil trobar valors positius de la vostra personalitat?

Per què ens costa tant definir utilitzant les nostres virtuts?

Ens hagués estat més fàcil parlar de defectes?

Quins elements externs poden contribuir a la imatge que tenim de nosaltres mateixos?

Quin paper juga la publicitat dins d'aquest imaginari? Busqueu exemples concrets en els anuncis de televisió

Posem-ho a la pràctica!: Rol-playing**Objectiu:**

- Reflexionar al voltant de com es resolen alguns conflictes i algunes actituds que afecten a la convivència
- Aprendre a solucionar els problemes a través de mitjans participatius

Explicació

Aquest tipus de dinàmica pot ser vàlid per a treballar qualsevol tema. L'important és treballar en grups inicialment enfrontats i mirar de trobar solucions que siguin beneficioses per a tothom. La situació plantejada en aquest rol playing està encaminada a treballar la participació, però el que resulta interessant és que siguin imaginatius per mirar de trobar aquella situació que afavoreixi més a tothom.

És important demanar als i les joves que defensin la postura de la forma més real possible a fi que la dinàmica pugui tenir sentit.

Desenvolupament

Es planteja la següent situació: El districte us dóna una subvenció per una activitat extraescolar però amb una condició: ha de beneficiar tot el grup, sinó derogaran la subvenció.

El grup s'ha posicionat de tres maneres:

- Uns volen fer break dance,
- altres volen alguna cosa relacionada amb la informàtica
- un tercer grup que passa de tot.

Tenen 5 minuts per consensuar la resposta de cada grup. (Se sobreentén que es dividirà la classe en tres grups...)

Després tindran 20 minuts per debatre els tres grups i donar una resposta final al districte.

Estratègies i consells:

Mirar que tots els grups participin.

Després de l'activitat, sigui quina sigui la decisió final, valorar què i reflexionar al voltant de per què s'ha produït aquesta resposta. Per tal de que els resultats siguin més reals els haurem de dir que la seva opció és la que ha de prevaldre per sobre les altres....

Els llops**20 min****Objectius:**

- Aprendre a consensuar decisions
- Aprendre a defensar i argumentar posicions.

Explicació:

És el clàssic joc dels llops o les bruixes. Com que es tracta d'un joc que pot durar molta estona, el més idoni seria fer-lo amb grups reduïts de 6 o 7 persones. El joc consisteix en fer una rotllana i repartir uns rols (a cau d'orella) a cada uns dels participants. Els/les dinamitzadors/es faran de narradors i fils conductors del joc. En grups tant reduïts només hi ha dos possibles papers: o llop (una persona), o poble (tota la resta). Un cop repartits els papers es demana que el poble vagi a dormir (tothom tanca els ulls). Un cop tothom està amb els ulls tancats, es demana al llop que els obri i assenyali la persona que vulgui "matar". Un cop fet, també tanca els ulls i no els obra fins que es desperta la resta del poble. Un cop el poble es desperta, el narrador indica qui ha mort durant la nit. (Aquesta persona queda ja eliminada del joc i podrà estar amb els ulls oberts durant la resta d'estona que duri la partida, ara bé, no podrà dir res als seus companys). La resta de participants que queden vius hauran de decidir sacrificar aquella persona que creguin que és el llop a partir de votacions. Cadascú podrà fer les acusacions que vulgui, però només podrà votar una persona. Aquelles persones que hagin estat acusades, tindran un torn per defensar-se i mirar de convèncer la resta de que ells són innocents. Finalment se sacrifica aquella persona que hagi rebut més vots. Si resulta ser el llop, s'acaba la partida i el poble guanya. Si resulta ser innocent, es torna fer de nit i segueix la partida. Cada nit el llop mata una persona, de tal manera, que després de la segona nit, ja hauran mort 3 persones. (Dos assassinades i una acusada pel poble). El llop guanya si ell és finalment l'últim supervivent.

Estratègies i consells:

Es poden introduir variants: Fer els grups més grans, introduir dos o més llops (que s'hauran de posar d'acord a l'hora de «matar») i finalment també es pot introduir la figura de l'alcalde, que tindrà vot doble. (Aquesta figura s'escolleix per votació abans de començar la partida, quan tothom ja té el rol però encara no ha mort ningú). Aquelles persones que vulguin ser alcalde han de "presentar candidatura" per mirar de convèncer la resta. El problema és que són els primer objectius dels llops. O so ho demanen els llops, poden quedar massa a la vista... Heu de tenir en compte que, després d'aquest joc, cal fer una dinàmica de valoració i clarificació dels conceptes treballats.

Rol playing de l'equip de dinamització a la presentació**20 min****Objectius:**

- Trencar el gel
- Fer sortir alguna de les actituds que volem treballar.
- Conèixer l'alumnat per part de les dinamitzadors/es

Explicació:

Aquesta dinàmica de presentació és recomanable realitzar-la quan els alumnes no coneixen els/les dinamitzadors/es ja que aquests/es fan una simulació per entrar en conflicte quan estan fent la presentació del projecte i de la primera dinàmica. La finalitat és que a partir d'una situació incòmode, els alumnes expliquin que és el que han sentit, han vist, i valorin les actituds dels/de

les dinamitzadors/es.

Un tindrà un rol molt autoritari i dominant, però alhora reconeixerà els alumnes com a gent adulta i capaços de decidir per ells mateixos el que volen fer. L'altre adoptarà un paper molt més conciliador i tou i serà el que presenti una dinàmica molt pobre i infantil per fer, argumentant el seu gran contingut pedagògic. Aquests papers començaran sent molt subtils, i aniran in crescendo fins arribar a la culminació. Seran el mitjà per mostrar i descobrir les diferents actituds que poden sorgir davant de situacions o conflictes.

Desenvolupament:

Es demana a cada un/a que escrigui el nom amb el que vol que se l'anomeni durant tota la sessió. Els dinamitzadors/es que ja s'han presentat amb un pseudònim.

Es demana que sense moure les taules, s'asseguin com més còmodes estiguin. Si convé, se'ls demana que es tornin a seure de manera que tots es vegin a tots per poder realitzar les dinàmiques.

Un dels dos dinamitzadors presenta una hipotètica dinàmica molt pobre i visiblement infantil. L'altre li discuteix obertament la idoneïtat o no de la mateixa.

Es fa intervenir al grup classe demanant-los si creuen que la dinàmica és o no adequada per ells. En el moment de màxima tensió s'interromp de cop la representació, i a l'acte els dos dinamitzadors es presenten amb el seu nom autèntic.

Després es preguntarà a l'alumnat com s'ha sentit, si ho ha trobat just, si s'han trobat en una situació similar alguna altra vegada, com haguessin intervingut, creieu què és una situació de conflicte,...

Estratègies i consells:

En el punt quatre els dinamitzadors han de fer especial èmfasi en anar anotant mentalment les diferents actituds característiques que van sorgint durant el debat que siguin representatives i que puguin usar en la reflexió posterior.

La intensitat de la discussió figurada que mantenen els/les dinamitzadors/es ha d'anar augmentant, fins que s'arribi a una actitud violenta (no cal que sigui física) per part d'un respecte a l'altre.

És important que la dinàmica no es vegi actuada, la gràcia és impactar a l'alumnat perquè se senti descol·locat.

El més important de la dinàmica és fer la reflexió amb l'alumnat a partir de les aportacions que hagin anat fent durant l'actuació i sobretot amb les valoracions que en facin a partir del com s'han sentit, com ho han vist...

Objectiu:

- Fer veure que les diferents actituds, impliquen diferents situacions de convivència
- Generar reflexió al voltant de la paraula convivència

Desenvolupament

En primer lloc, cada alumne ha d'escriure 4 valors que el defineixin en un paperet. A continuació, els dinamitzadors plantegen diferents situacions en les que es pot actuar de forma diferent en funció de la manera de ser de cadascú. Aleshores posarem quatre DinA4 a les quatre cantonades de la classe amb les 4 possibles opcions (A,B,C i D) i ells s'hauran d'anar col·locant on creguin adient.

Seguidament els preguntarem de forma aleatòria per quin motiu han decidit actuar d'aquella manera i demanarem que mostri el paperet amb els valors que el defineixen. A partir d'una situació molt gràfica començar a engegar un debat sobre els motius pels quals han triat aquella resposta i mirar si l'actuació està en consonància amb els seus valors. És important mirar de lligar que els tipus de resposta aniran molt lligats en funció dels valors de cada persona.

Les situacions seran les següents:

1a: Estem al cinema veient una peli que no ens acaba d'agradar i un grup de persones començar a tirar crispetes:

- M'uneixo a la festa i també tiro crispetes.
- Aviso a l'acomodador per que els aturi...
- Passo de tot i segueixo mirant la peli
- M'enfado i els hi foto les crispetes pel cap...

I si la peli m'agrada... ?

2a El professor esta arribant tard a classe, fa 10 minuts que hauria de ser aquí:

- Marxo cap al pati.....
- Em quedo esperant tranquil·lament sense fer res.
- Aviso al cap d'estudis per saber què passa.
- Aprofito per "liar-la" màxim...

I si tenim un examen....?

3a Estic a la piscina i el/la socorrista està de molt bo/na...

- Faig veure que m'ofego....
- M'ho miro des de la tovallola dissimuladament.
- Passo, jo no tinc cap mena de possibilitat
- Sóc un/a xulo/a piscines i me l'intento lligar...

I si la seva parella és qui porta el bar....

Inici i finals de frase**20 min****Objectiu:**

- Aprendre conceptes de forma més amena
- Fomentar el consens
- Fomentar la interacció entre els participants

Desenvolupament

En primer lloc s'han de preparar unes quantes frases sobre una determinada matèria. (Per anar bé, la meitat de frases que persones participants, ja que cada una es divideix per dos). Un cop es tenen les frases partides per la meitat es distribueixen aleatòriament entre tots els participants i aquests han de trobar la seva parella. L'objectiu és que cada inici de frase trobi el seu final.

Un cop tothom està aparellat, es posen les frases en comú i es discuteixen entre tot el grup.

Estratègies i consells:

Potenciar el debat un cop es posin les frases en comú, tan per comprovar que són les respostes correctes com per mostrar els seu acord o desacord.

Dinàmiques sobre resolució de conflictes

Posem-ho a la pràctica!: Role-playing		25min
Objectius:	<ul style="list-style-type: none"> • Analitzar algunes situacions i actituds personals generadores de mala convivència • Reflexionar al voltant de com es resolen alguns conflictes i algunes actituds que afecten a la convivència • Ensenyar a solucionar els problemes a través de mitjans participatius	
Desenvolupament	<p>Es dividirà l'aula en dos grups. Cada grup treballarà amb un dinamitzador/a. Dins d'aquests dos grups se'n faran tres més.</p> <p>Cada un d'ells interpretarà una de les situacions que es presenten més avall.</p> <p>Es fa una discussió per reflexionar sobre com han resolt el conflicte les persones implicades en la situació. Per tal de fer aquesta valoració es pot demanar a cada grup que sintetitzi les conclusions en un full i que es comentin en veu alta amb la resta de companys.</p> <p>Durant les reflexions s'incidirà en la importància de les actituds constructives a l'hora de resoldre conflictes, així com també el diàleg i el "fet d'organitzar-se" com a mesures per millorar la convivència a classe.</p>	
Estratègies i consells:	<ul style="list-style-type: none"> • Vigilar que els rols que se'ls han donat siguin els que acaben desenvolupant.	
Esquema Situacions	<ul style="list-style-type: none"> • En un parc hi ha un grup d'amics que estan xerrant. Un d'ells treu un porro i convida a la resta a fumar. Els quatre personatges es caracteritzen de la següent manera:<ul style="list-style-type: none"> ○ Segur que diu que no, ho té molt clar. ○ Accepta el porro i critica a tothom que no ho faci. ○ Està indecís. ○ Fuma però accepta que d'altres no ho facin. • Un grup d'amics estan mirant vídeos al YouTube a casa d'un d'ells. Al pis de baix hi ha l'àvia, fet que implica que no poden fer gaire soroll si no volen que aparegui. De cop veuen un vídeo d'una agressió d'uns companys de classe a uns altres.<ul style="list-style-type: none"> ○ Un dels nois és l'apallissador ○ L'altre és el seu germà ○ L'altre és el germà de l'apallissat ○ L'últim és un amic comú. • Un grup d'amics han sortit de festa a un concert, és una de les primeres vegades que ho fan. Estan parlant entre concert i concert per veure fins quan dura la festa:<ul style="list-style-type: none"> ○ Un no té hora d'arribada i té diners per poder comprar begudes sense problema. ○ Un ha d'arribar a les 23:30h a casa, els seus pares només li han donat 2euros i una t-10 per tornar a casa. ○ Un ha de tornar a les 02:00h , però els seus pares l'estan trucant al mòbil cada mitja hora. ○ Un no té hora per tornar, perquè els seus pares han marxat. Els diners que té, són per poder comprar menjar pels dies que els seus pares seran fora.	

Dinàmica de la situació simulada**20 min****Objectius:**

- En funció de la temàtica que es vulgui tractar.

Desenvolupament

A partir d'un cas conflictiu del grup-classe, s'escriu un relat exagerat sobre el mateix. La idea és partir d'un conflicte real per a discutir-lo en el pla hipotètic, a través d'una dinàmica del rol playing.

Un cop representat el relat, els dinamitzadors pregunten als participants sobre diversos aspectes relacionats amb el conflicte, com per exemple:

- us sembla veraç la postura de "X"? Perquè?
- Que hauríeu fet vosaltres en el lloc de "Y".

Creieu que el relat hauria tingut un altre final si s'haguessin adoptat altres actituds? Quines?

Estratègies i consells:

Pot ser interessant fer actuar als alumnes que menys intervinguin a classe perquè se sentint més participants.

Es pot fer la mateixa dinàmica sense haver de fer la representació, és a dir, es pot elaborar un relat exagerat entre tots o per grups i seguir treballant de la mateixa manera.

Dinàmiques sobre força col·lectiva**La màquina d'escriure****20 min****Objectiu:**

- Comprendre la importància de l'acció col·lectiva

Desenvolupament

Repartirem una lletra a la major part dels alumnes de l'aula. (Alguns no en tindran...). Aleshores els dinamitzadors proposaran escriure una frase a la pissarra (relacionada amb la convivència) i els qui tinguin la lletra hauran de sortir a escriure-la.

A la següent frase eliminarem lletres i així successivament fins que les frases es tornin del tot inintel·ligibles.

Explicació

Aquesta dinàmica serveix per entendre la importància de la força col·lectiva, o la necessitat de comptar amb el major nombre d'individus o punts de vista per aproximar-te al màxim a la realitat. Ara bé, mentre es realitza la dinàmica es pot aprofitar perquè les frases estiguin relacionades amb alguna matèria de treball en concret, en aquest cas hem treballat la convivència, però pot servir per treballar qualsevol altra tema.

Estratègies

Un cop acabada la dinàmica és important obrir un espai de reflexió perquè l'alumnat valori què creu que ha après de la dinàmica en qüestió. És interessant veure quins alumnes es fixaran amb el contingut de les frases i quins es fixaran amb la metodologia.

Dinàmiques per treballar la participació estudiantil dins del centre

Presentació i diagnosi amb la diana	10 min
Objectius: <ul style="list-style-type: none"> • Presentació de la persona que ve en representació dels sindicats estudiantils • Conèixer la realitat del centre: com s'organitzen? Funciona? • Reconèixer els representants de la classe (delegats, consellers escolars si n'hi ha)	
Desenvolupament <p>Cada curs pretenem fer una petita diagnosi per veure com es troba la participació estudiantil a nivell de secundària (a nivell intern) i que de passada també ens serveix per fer-nos una idea de quins són aquells aspectes en els que haurem de posar més èmfasi amb el grup.</p> <p>La dinàmica és molt senzilla... Es llencen un seguit de preguntes a l'aire i cada alumne ha de col·locar-se en una diana imaginària en funció del grau de coneixement que tingui de la resposta: Ho sap perfectament al mig. N'ha sentit a parlar, a la vora. No en té ni idea, al marge més extern de tots. D'aquesta manera podrem fer una ràpida visualització dels coneixements del grup en aquesta matèria.</p> <p>Bateria de preguntes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Qui és el delegat? Sotsdelegat? • Els delegats es troben amb els delegats de les altres classes? Hi ha una assemblea de delegats o algun òrgan per l'estil? • Sabeu qui són els Consellers Escolars de l'institut? • Creieu que les vostres queixes o propostes arriben a bon port? • Els estudiants us organitzeu d'alguna manera? (Comissions per preparar festes, viatge de final de curs, comissió esportiva, etc.) • Hi ha una associació d'estudiants al vostre centre? • Han tingut mai algun tipus de problema dins del centre? Saben com va ser resolt? Quines accions es van dur a terme per resoldre'l?	
Material <p>Objectes, un per cada grup (poden ser objectes que estiguin ja a l'aula)</p>	
Estratègies i consells <p>Apuntar les respostes! És important que el/la dinamitzador/a provinent d'una entitat estudiantil anoti totes aquestes respostes i després les faciliti al tècnic/a del CJB perquè en faci el buidatge i contribueixi a millorar la informació respecte la diagnosi sobre participació als centres.</p>	
De cara a la posterior reflexió <p>El més rellevant és haver pogut assolir un objectiu que de forma individual seria impossible. També pot ser interessant veure com han arribat a la solució, quines propostes hi ha hagut pel camí, per començar a incidir en el procés de presa de decisions,..</p> <p>És important constatar si durant aquesta activitat s'ha generat complicitat amb la resta de companys/es del grup a fi de remarcar la importància que pot tenir el fet de sentir-se part d'un col·lectiu.</p>	

Assemblea a l'institut i telèfon amb representants	30 min
Objectius <ul style="list-style-type: none"> • Treballar el consens • Conèixer les diferents formes de participació als centres de secundària • Ser conscients de les problemàtiques que hi trobem • Aprendre els camins de la comunicació dins d'un centre de secundària	

- Comprendre la importància d'escoltar i aprendre a sintetitzar

Desenvolupament

Es divideix el grup classe en grups de cinc persones.

S'explica que cada grup representa un grup-classe que es troben en assemblea per elaborar propostes de millora que volen presentar a l'equip directiu del centre. Cal que **cada grup elabori unes cinc propostes i prioritzï les dues que considera més importants**. Es deixa el temps corresponent perquè ho treballin (si es veu que no n'elaboren cinc, es talla abans; dues són imprescindibles).

Podeu donar idees mentre passeu pels grups: una classe es troba amb tres exàmens programats per al mateix dia, els alumnes del curs volen organitzar la festa de final de curs, no hi ha prou temps per dutxar-se després de les classes d'Educació Física, temes de sostenibilitat, actituds violentes o conflictives d'alumnes, necessitat de treballar temàtiques concretes a nivell d'institut (bullying,...), fer un acte o debat per saber en què consisteix la darrera reforma educativa, l'alumnat de 3er d'ESO vol fer vaga però no saben com funcionen els mecanismes. La millor manera de pensar en les propostes és partir de les necessitats: què passa al centre que es pugui millorar.

Definides i prioritzades les seves propostes, **s'escolliran quatre persones que actuaran com a representants**: delegat/da, representant de l'assemblea de delegats, conseller/a escolar i equip directiu. Aquests representants se'ls demana que marxïn de l'aula.

Passos a seguir a partir d'aquí:

- Cada grup explica les seves dues propostes prioritàries i es mira d'obtenir un mínim de 7 propostes diferents.
- Quan es tenen les propostes es fa entrar el delegat/da. Se li expliquen les set propostes (no cal repetir-ho massa) i es demana que faci la seva funció; que les expliqui a la persona representant de l'assemblea de delegats la següent informació. I se li expliquen les 7 propostes.
- Es fa entrar el representant de l'assemblea de delegats i se li demana exactament el mateix exercici i així fins arribar a l'equip directiu.

Un cop acabada aquesta part podeu fer una reflexió sobre tot el que s'ha tractat fins al moment. (paper dels representants, seguiment del grup per no perdre informació,..) Però si ho creieu oportú i teniu temps podeu acabar de tancar la dinàmica llegint el recull de propostes que han fet els diferents grups que han participat i resoldre tots els dubtes que se'ls hi pugui generar al respecte. També es pot cloure amb un debat per decidir la proposta més prioritària.

Material

Llapis i paper per apuntar les propostes.

Estratègies i consells

Seria convenient que anéssiu passant pels grups per orientar la dinàmica.

Podeu participar en l'elecció de les persones que assumiran el paper de representants. Per anar més ràpid i agilitzar la tria.

Cal recordar als alumnes que perquè la dinàmica funcioni no poden parlar amb les persones que són voluntàries per fer de representants (ni riure, ni fer comentaris).

De cara a la posterior reflexió

Cal fer un repàs global sobre tot allò que s'ha treballat amb aquesta activitat i quins aprenentatges se'n poden extreure i remarcar que s'ha volgut fer un repàs dels mecanismes i eines que tenen al seu abast per poder fer sentir la seva veu.

Val la pena permetre que l'alumnat faci aquesta reflexió però potser caldrà que els ajudem:

- Quin ha estat el paper dels representants?
- Què els ha passat a l'hora de transmetre la informació?

- Com es podria resoldre aquesta mancança?

Amb la dinàmica també s'ha volgut posar en pràctica alguns dels temes més complexos de la participació col·lectiva: aconseguir el consens. Òbviament, no és el mateix assolir un consens durant una dinàmica simulada que en la vida real, quan els interessos de la gent són reals, aquestes coses resulten ser molt més complexes. Algunes preguntes que podem usar de fil conductor...

- Heu aconseguit posar-vos d'acord?
- Us ha costat? Perquè? Algú ha cedit? Qui ha cedit?
- Si us ha resultat fàcil perquè es tractava d'una situació simulada, com creieu que seria a la vida real?
- Quines creieu que serien les conseqüències de tirar endavant una acció on no tothom hi està d'acord? Tindria seguiment?
- Com s'ha de fer per aconseguir que aquestes campanyes tinguin seguiment?
- Com ens ho podem fer perquè les persones se sentin participants de les accions?

Cal doncs tenir una bona predisposició per escoltar, cedir, defensar arguments,...

Si hi ha temps es pot acabar de tancar la dinàmica llegint el recull de propostes que han fet els diferents grups que han participat i resoldre tots els dubtes que se'ls hi pugui generar al respecte.

Aquesta pluja d'idees es recuperarà per enfocar el projecte d'aula.

Altres dinàmiques per treballar les inquietuds personals i que es puguin relacionar amb l'associacionisme:

Dinàmica del busca i troba!	30 min
<p>Objectiu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investigar quines són les inquietuds que tenen • Comprovar si altres companys la comparteixen • Comprendre quines possibilitats pot oferir compartir objectius amb altres persones • Donar recursos als joves perquè puguin resoldre les inquietuds que han mostrat mitjançant la participació activa i l'associacionisme 	
<p>Conceptes a treballar: Tots els conceptes treballats a totes les sessions</p>	
<p>Explicació</p> <p>Aquesta dinàmica està pensada per mostrar als i les joves que Barcelona és una ciutat amb molta varietat d'associacions juvenils i d'oferta lúdica. És important destacar que hi ha altres formes d'oci menys consumistes i amb unes finalitats més participatives i pedagògiques que no altres. És important donar a conèixer l'associacionisme com escola de participació, ciutadania i democràcia. S'ha de transmetre a l'alumnat que des de l'associació voluntària de persones es poden realitzar un gran nombre d'activitats, i que una de les potencialitats que trobem amb les activitats organitzades de l'associacionisme és que un mateix passa a ser part de l'organització i que un mateix està present en tot moment en el procés de presa de decisions, deixa de ser un client.</p> <p>Aquesta dinàmica ha de ser realitzada per persones que coneguin força bé l'entorn associatiu juvenil de l'institut a fi de poder respondre les demandes de l'alumnat. En cas que no tingueu aquest coneixement es pot consultar al mapa d'entitats de la web: www.sortintdelaula.cat</p>	

Desenvolupament

Participació

1. Es divideixen els alumnes en tres grups i han de cercar les següent coses:

Grup u

1. Busca a 3 persones que els hi agradi el Hip-hop
2. Troba algú que jugui a futbol professional
3. Troba algú que porti el mateix pentinat que tu
4. Busca a 4 persones que els hi agradi el teatre
5. Busca a 5 persones que visquin a prop de casa teva
6. Busca a 2 persones que s'han presentat de delegat algun cop
7. Troba 5 persones que hagin anat a París
8. Quanta gent sap tocar la guitarra?
9. Busca 2 persones que els hi agradi fer excursions
10. Troba a 2 persones que vesteixin semblant a tu

Grup dos

1. Busca a 2 persones que els hi agradi molt anar al cinema
2. Busca a 4 persones que els hi agradi el teatre
3. Busca a 2 persones que els hi agradi fer excursions
4. Busca a 3 persones que els hi agradaria formar un grup de música
5. Troba algú que jugui a futbol professional
6. Troba a 2 persones que vesteixin semblant a tu
7. Troba a 3 persones que els hi agradi tocar la bateria
8. Busca a una persona que tingui el mateix hobby que tu
9. Troba a 3 persones que hagin anat a Itàlia
10. Busca a 1 persona que li agradi el Ballet Clàssic

Grup tres

1. Busca 2 persones que els hi agradi fer excursions
2. Busca a 2 persones que s'han presentat de delegat algun cop
3. Troba 3 persones que hagin fet algun cop tir en arc
4. Busca a 4 persones que els hi agradi la lectura
5. Quanta gent sap tocar la guitarra?
6. Busca a una persona que tingui el mateix hobby que tu
7. Busca 2 persones que els hi agradi molt anar al cinema
8. Busca a 1 persona que li agradi el Ballet Clàssic
9. Busca a 3 persones que els hi agradi el Hip-hop
10. Busca 2 persones que vulguin viatjar.

Després s'ajuntaran per grups d'afinitats i veurem quines coses poden fer al respecte. Aprofitarem per parlar de les entitats que ja treballen aquestes coses al territori o bé els proposarem que s'iniciïn en algun nou projecte...

Trobar interessos comuns

30min

Objectiu:

- Analitzar l'entorn més immediat de les i els joves, començant per l'INS i continuant pel barri.
- Investigar quines són les inquietuds que tenen, al respecte.

Desenvolupament

Es demana als alumnes que escriguin tres aficions personals en un paper. En un màxim de tres minuts. Seguidament es demana que busquin per la classe 5 persones amb qui comparteixin les aficions. (No totes tres a la vegada, no sempre podrà ser possible,...)

Un cop estiguin agrupats se'ls deixarà uns minuts perquè pensin en totes les coses que poden

fer...

Si per exemple els agrada la música podrien fer un grup, organitzar un concert,...

Elaborarem una llista amb aquestes motivacions.

Seguidament es reflexionarà al voltant de les possibilitats que ofereix el fet d'associar-te i de participar, lligat al concepte de convivència.

Consum, participació i transformació

25 min

Objectiu:

- Entendre què és la participació en el temps d'oci.
- Aprofundir sobre la relació entre la transformació, la participació i el consum.
- Distingir entre l'oci derivat de la participació i el derivat del consum.
- Conèixer alguns dels diferents espais on podem participar dins del nostre temps lliure: descoberta del teixit associatiu del territori

Explicació

Després d'haver introduït el tema del consum i la participació durant la darrera pregunta de la dinàmica anterior és hora de posar una mica en pràctica els coneixements.

Per fer-ho més amè, millor que fem grups, (els d'abans ja van bé però, en aquest cas, si es tracta d'amistats amb interessos comuns tampoc hi ha cap problema) no gaire nombrosos per evitar que alguns acabin desconnectant de l'activitat.

La idea és que cada grup pensi en 3 activitats que els agradaria fer durant el seu temps lliure (Abstenir-se de facebook, anar de compres, quedar amb els amics, però expliqueu el perquè...) i 2 coses que els agradaria canviar o transformar, (societat, institut,..)

Un cop triades han de fer:

De cada activitat: Pensar com la podrien fer de forma "consumista" i com la podríem fer de forma "participativa" (amb els respectius avantatges i inconvenients).

De cada concepte que volen transformar: Pensar com la poden transformar de forma individual i com la poden transformar de forma col·lectiva (amb els respectius avantatges i inconvenients).

Un cop ho tingui fet cada un dels grups, la idea seria posar-ho en comú entre tota la classe i a mesura que vagin dient activitats o inquietuds mirar de relacionar-ho amb el teixit associatiu del territori o amb alguna forma d'organització capaç d'encabir-les.

Aquesta dinàmica ha de ser realitzada per persones que coneguin força bé l'entorn associatiu juvenil de l'institut a fi de poder respondre les demandes de l'alumnat. En cas que no tingueu aquest coneixement es pot consultar al mapa d'entitats de la web: www.sortintdelaula.cat

Reflexió:

Sobre les propostes d'activitats:

A nivell de consum:

Passar-ho bé és una necessitat que tenim durant tota la vida, i per tant, no es tracta de criminalitzar l'oci més de "consum". Sinó que es tracta de donar a conèixer com poden materialitzar les seves inquietuds d'una forma diferent que, a més a més de satisfer-les, també els pot aportar un valor afegit: (Aprentatge personal, millorar la gestió de les relacions amb les altres persones, sentiment de pertinença,.. i en general, tot el que s'ha descrit anteriorment).

A nivell de participació:

És possible que proposin algunes activitats que no es puguin canalitzar a través d'una associació però no passa res. D'una banda, hi ha formes d'organització informals que no cal que estiguin constituïdes com a entitat i fomenten igualment la participació, i de l'altra, pot ser que proposin una activitat molt relacionada amb l'oci, com per exemple " escoltar música o anar a concerts". Tampoc passa res, l'oci també és una part important de la nostra vida i no cal que el criminalitzem, ara bé, intentem treure'n tant suc com podem.

Per exemple:

Escoltar música o anar de concerts o anar a discoteques: Participar de l'organització de les festes majors del barri, festa final de curs de l'institut,...

Jugar a futbol (o qualsevol altra esport): La majoria de clubs esportius no professionals ja podrien valer però també es pot proposar d'organitzar un torneig entre els diferents cursos, al barri, entre diferents centres del territori,...

Un apunt: Potser hi ha moltes activitats que difícilment les podem vehicular cap a una associació concreta i per això és important que tinguem en compte que existeixen els casals de joves: Entitats que, a partir de la vinculació a un determinat espai físic (el Casal), i amb l'ajuda d'un equip de dinamització, miren de canalitzar les diferents inquietuds dels joves que arriben perquè aquests les puguin traduir en activitats liderades per ells/es mateixos/es. Ara bé, d'aquests espais n'hi ha bastant pocs a la ciutat i també caldria tenir en compte que actualment existeixen diferents coordinadores d'entitats en determinats territoris que estan batallant precisament per la conquesta d'espai similars, per poder-hi desenvolupar projectes que han planificat i que necessiten un espai on realitzar-se. Com que vosaltres sabreu si us trobeu en un d'aquests territoris, podeu animar a que es posin en contacte amb aquestes coordinadores per tal que coneguin aquests projectes i s'hi sumin.

Sobre les propostes de transformació:

Evidentment és molt important remarcar que, abans de poder-se produir grans canvis a nivell general és necessari que aquests també es produeixin en moltes persones a nivell individual. En realitat, tot comença en un/a mateix/a. Això sí, és a partir de l'organització d'aquestes persones que han decidit fer aquest canvi a nivell individual que podran tenir més èxit a l'hora d'assolir una transformació que afecta a tot un col·lectiu. **(Més capacitat d'incidència en l'entorn quan estem organitzats/des).**

Seria interessant que a partir de les diferents inquietuds de transformació que us hagin pogut mostrar, les podeu canalitzar cap al terreny de l'associacionisme. (A part de les organitzacions més de caràcter polític, també podeu parlar de les entitats educatives, bàsicament per tot el pes que té l'educació en les actituds d'un/a mateix/a).

Cal recordar que, moltes de les organitzacions formals o no formals que existeixen tenen, en realitat, en major o menor mesura, una certa intencionalitat de transformar l'entorn tot i que, a vegades, la seva finalitat més evident pugui no semblar-ho. (Castells, Diables,... tenen una altra capacitat de dinamitzar la vida en un determinat territori).

Finalment, per acabar d'unificar tots els conceptes treballats en aquesta sessió, es pot fer una darrer tancament:

En el nostre temps lliure podem:

- Passar-ho bé. ("Consum")
- Passar-ho bé, aprendre i tenir altres aportacions de caràcter personal. ("Participar en el disseny i muntatge d'activitats").
- Passar-ho bé, aprendre, tenir altres aportacions de caràcter personal i a més a més, incidir en l'entorn per tal de transformar-lo. ("Formar part d'una associació o organització")

És important fer tots tres tipus d'accions, però com a membres d'una entitat, i per experiència personal, us recomanem que no deixeu passar l'oportunitat de crear o vincular-vos a alguna associació.

Estratègies i consells

Segons com, barrejar tants conceptes pot resultar una mica embolicat... Bàsicament, deixeu clar que esteu parlant d'oci perquè la vinculació a una entitat majoritàriament només es pot fer durant el temps lliure.

Parleu de consum i de participació per distingir aquelles activitats que fan al seu temps lliure on

ells/es es comporten com a consumidors/es, (arriben al lloc fan l'acció i marxen, sovint deixant uns quants diners pel mig) i aquelles en que ells/es han tingut alguna cosa a veure amb la seva organització i per tant, els ha servit per alguna cosa més que per passar-ho bé durant una estona.

Finalment també hem afegit la dimensió de la transformació per destacar que moltes de les organitzacions tenen aquesta finalitat i que si alguna cosa pot aportar l'associacionisme a les persones que en formen part és precisament la possibilitat de passar-ho bé, aprendre, enfortir relacions i a la vegada transformar l'entorn.

Si veieu que els debats poden ser complicats pel grup que teniu davant, rebaixeu les expectatives allà on ho trobeu oportú.

Altres dinàmiques de valoració

Valoració proposada a la formació per a la primera dinàmica

15 min

Objectius:

- Ordenar i clarificar tots els conceptes treballats durant la primera dinàmica (Ampliable a la resta d'activitats).

Desenvolupament:

Els alumnes escriuen 6 conceptes relacionats amb la realització de la primera activitat, 3 de quan ho han fet de forma individual i 3 de quan ho han fet en grup. (Conceptes tipus: complexitat, rapidesa, diversió,...).

Aleshores es demana que valorin cada un dels conceptes de l'1 al 10 i que sumin per veure quina forma de realització de l'activitat els ha agradat més. Podria ser que sumés més la individual però aleshores es podria preguntar: si haguéssiu de tornar a fer l'activitat, de quina forma la faríeu? Es podria encetar un debat sobre quin és el seu criteri a l'hora de valorar les coses, però sense perdre de vista la participació i la força col·lectiva.

Dinàmica de valoració amb cabdell de llana

20 min

Objectiu:

- Implicar tot el grup en la valoració

Desenvolupament

Es fa una rotllana. Es tenen dos cabdells de color diferent. Un servirà per anar traient totes les coses positives que s'han anat donant durant les sessions i l'altra totes aquelles que són negatives. Dues persones diferents agafen els cabdells, i els passen a dues altres després d'haver dit allò positiu i negatiu. D'aquesta manera, es van teixint dues teranyines en què cadascú ha aportat les seves valoracions.

Estratègies i consells:

Es recomana que algú vagi anotant tot allò que va sortint tant positiu, com negatiu per poder deixar reflectida la valoració més enllà de la dinàmica.

Dinàmica Maleta, Rentadora i la Brossa

20 min

Objectiu:

- Implicar a tot el grup en la valoració

Desenvolupament

Es divideix la pissarra en tres parts:

1. Maleta que significa allò que m'ha agradat i perquè
2. Rentadora: Allò que m'ha agradat però es pot millorar. (Explicar com).
3. Brossa: Allò que no m'ha agradat i perquè.

Aleshores cada alumne surt a apuntar una cosa en cada una de les columnes i ha d'explicar els motius.

